

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І
ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ**

АУДИТ

*(для студентів 4 курсу заочної форми навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
галузі знань 0305 – «Економіка і підприємництво»
за напрямом підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і
слухачів другої вищої освіти
спеціальності 7.03050901 «Облік і аудит»)*

Методичні вказівки для проведення практичних занять і виконання самостійної роботи з дисципліни «Аудит» (для студентів 4 курсу заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» галузі знань 0305 – «Економіка і підприємництво» за напрямом підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і слухачів другої вищої освіти спеціальності 7.03050901 «Облік і аудит»). / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад. : О. А. Андренко. – Х.: ХНАМГ, 2013. – 26 с.

Укладач: к. е. н. , доц. О. А. Андренко

Рецензент: д. е. н., проф. А. Є. Ачкасов

Рекомендовано кафедрою економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 30.08.12 р.

ЗМІСТ

Практичне заняття 1. Суть і предмет аудиту. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення.....	4
Практичне заняття 2. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю.	6
Практичне заняття 3. Планування аудиту. Аудиторські докази та робочі документи аудитора.....	9
Практичне заняття 4. Аудит фінансової звітності. Аудиторський висновок та інші підсумкові документи. Внутрішній аудит: його сутність, об'єкти і суб'єкти.....	10
Завдання, що призначенні для самостійної роботи студентів (слухачів)	13
Список використаних джерел	25

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.

Суть і предмет аудиту. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення.

Питання для обговорення:

1. Розкрити зміст поняття «аудиту».
2. Дати характеристику основних історичних аспектів аудиту.
3. Пояснити функціональні завдання аудиту, навести приклади.
4. Що є предметом та об'єктом аудиту?
5. Які основні нормативно-правові документи регулюють аудиторську діяльність в Україні?
6. Як формується Аудиторська палата України?
7. Які права мають аудитори і аудиторські фірми?
8. Дайте визначення аудиторських стандартів.
9. Які дії необхідно виконати для отримання сертифікату аудитора?

 Рекомендовані джерела: 2, 3, 4, 5,6,7,10,11.

Завдання 1.1.

Проаналізувати тлумачення поняття «аудит» в нормативних документах різних держав (табл. 1.1) і визначити, в документах якої держави найбільш повно розкриті це поняття.

Таблиця 1.1 – Визначення терміна «аудит» в нормативних актах різних країн

№ з/п	Джерела	Визначення
1.	Временные правила аудиторской деятельности в Российской Федерации // Бухучет, 1994, № 2	Аудит представляє собою підприємницьку діяльність аудиторів (аудиторських фірм) щодо здійснення незалежних відомчих перевірок бухгалтерської (фінансової) звітності, платіжно-розрахункової документації, податкових декларацій та інших фінансових зобов'язань і вимог економічних суб'єктів, а також надання інших аудиторських послуг
2.	Закон України «Про аудиторську діяльність» від 14.09.2006 № 140-У	Аудит - перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів
3.	Закон об аудиторской деятельности в Туркменистане от 18 июня 1996 г., №123 - 17 // Газета Азия-ЗЖ. - №39, 1996	Аудит - незалежна перевірка правильності постановки бухгалтерського обліку і ведення фінансової звітності, їх відповідності вимогам законодавства Туркменістану, з метою надання достовірності, повноти і точності відображення аудиторських об'єктів, активів, зобов'язань, капіталу, фінансових результатів у звітному році
4.	Казахстанские стандарты по аудиту. Алмати, 1995	Аудит - це перевірка бухгалтерської звітності, обліку первинних документів та іншої інформації щодо фінансово - господарської діяльності господарюючих суб'єктів з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти і відповідності діючому законодавству і встановленим нормативам

Продовження таблиці 1.1

<i>№ з/п</i>	<i>Джерела</i>	<i>Визначення</i>
5.	Комитет (Совет с 1991 г.) по аудиторской практике Соединенного Королевства	Незалежна перевірка фінансових звітів підприємства і вираження думки про них призначеним аудитором для виконання такого призначення у відповідності до обов'язків, обумовлених законом
6.	Комитет Американской бухгалтерской ассоциации	Аудит - це системний процес отримання і оцінки об'єктивних даних про економічні дії, які встановлюють рівень їх відповідності визначеному критерію і представляють результати зацікавленим особам
7.	Временное положение об аудиторской деятельности в Республике Киргизстан Правительства от 26.01.93 г.	Аудит являє собою незалежну експертизу перевірки та аналізу бухгалтерської і фінансової звітності господарюючого суб'єкта уповноваженими на те особами (аудиторами) з метою визначення її достовірності, повноти і реальності у відповідності до діючого законодавства та вимог, які пред'являються до ведення бухгалтерського обліку і складання річної або іншої фінансової звітності

Завдання 1.2.

1. Проаналізуйте ситуацію.
2. Визначте невідповідності нормативним актам.
3. Сформулюйте суть невідповідностей.

Ситуація 1. Аудиторська фірма «Сальдо Аудит» створена три роки тому. З тих пір вона розширилася, має мережу філій. Фірма надає аудиторські послуги, але, як правило, додатково організує консультації з питань оподаткування, причому ці консультації перевищують частку аудиторських послуг у загальній роботі.

Ситуація 2. Щоб узяти в банку кредит, організація звернулася до свого аудитора з проханням виступити в якості поручителя.

Ситуація 3. Підприємець подорожує курортами Криму разом з аудитором. Поєднуючи приємне з корисним: шукає можливість дольової участі в різних підприємствах.

Аудитор повинен його консультувати з питань капіталовкладень, а також провести перевірку річної звітності акціонерного товариства, акціонером якого є підприємець.

Чи можливо, виходячи з принципів незалежності, дати однозначну оцінку діяльності аудитора як консультанта і аудитора, який проводить перевірку річної звітності?

Ситуація 4. Аудитор обговорює із своїм колегою ще не оприлюднений баланс одного із замовників. Чи порушує він при цьому зобов'язання збереження таємниці?

Завдання 1.3.

Використовуючи дані (табл. 1.2), проаналізувати подані етичні правила аудитора та віднести їх до групи **зобов'язуваних чи заборонних**. Результати дослідження оформити у таблицю.

Таблиця 1.2 – Зобов’язувані та заборонні етичні правила роботи аудитора

№ пп.	Етичні правила	Вид правила
1.	Повідомляти будь-яку інформацію про фінансово - господарську діяльність клієнта (крім визначених законодавством випадків)	
2.	Мати родинні зв’язки з керівництвом підприємства-клієнта	
3.	Не допускати, щоб заборони, упередженість та інші чинники впливали на його об’єктивність	
4.	Включати до договору на проведення аудиту реквізити контактних осіб з боку клієнта	
5.	Працювати у відповідності із законодавчими нормами, міжнародними стандартами аудиту, кодексом професійної етики	
6.	Рекомендувати клієнту у випадку виявлення порушень зробити заяву до відповідних органів (фіскальних, правоохоронних)	
7.	Визнати за аудиторською фірмою право на одностороннє розірвання трудового договору з аудитором	
8.	Надавати послуги, що виходять за межі професійної компетентності	
9.	Приймати векселі від клієнта чи володіти векселями, випущеними клієнтом	
10.	Одержувати товари і послуги від клієнта, визначати розмір винагороди виходячи з вартості послуг професійного характеру, часу, витраченого на надання послуг	
11.	Сприяти зміцненню майнового потенціалу та зростання власності клієнта	
12.	Розривати у ході перевірки трудовий договір з аудиторською фірмою	
13.	Розривати у ході перевірки трудовий договір з клієнтом	
14.	Відмовлятися від навчання, що проводиться щорічно за вимогою аудиторської фірми	
15.	Підвищувати свою кваліфікацію, підтверджуючи це складанням іспитів	
16.	Володіти акціями чи іншими цінними паперами, що емітовані клієнтом	
17.	Відмовити клієнту у наданні послуг, що сприятимуть приховуванню порушень у фінансово-господарській діяльності	

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2.

Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризувати загальнонаукові і спеціальні методи аудиту.
2. Охарактеризувати методичні прийоми аудиту.
3. Розмежувати методичні прийоми «спостереження» і «обстеження».
4. Розмежувати методичні прийоми «підтвердження» і «опитування».
5. Як проводиться зустрічна перевірка?
6. Дати характеристику видів документального контролю (формальний, арифметичний, по суті).
7. Розкрити сутність понять «вибірковий метод аудиту» та «репрезентативність вибіркової сукупності».
8. Охарактеризувати поняття «аудиторський ризик».
9. Навести основні види ризику
10. Порівняти види ризику за ступенем відповідальності аудитора.
11. Які фактори впливають на ризик не виявлення?

 Рекомендовані джерела: 2, 3, 4, 5,6,10,14.

Завдання 2.1.

1. Проаналізуйте ситуацію.
2. Визначте невідповідності нормативним актам.
3. Сформулюйте суть невідповідностей.

Ситуація 1. Під час проведення аудиторської перевірки акціонерного товариства аудитори встановили, що річна інвентаризація перед складанням фінансової звітності за поточний рік не проводилася, а проведені протягом звітного року інвентаризації товарно-матеріальних цінностей та грошових коштів оформлені неякісно і з порушеннями чинних вимог.

Аудитори запропонували організувати інвентаризацію під час аудиторської перевірки, оскільки програмою аудиту така процедура була передбачена і погоджена із замовником.

Ситуація 2. Акціонерне товариство «Прогрес» розірвало договір зі своїми аудиторами і запросило вашу фірму бути його аудитором.

Що ви зробите в цьому випадку?

Ситуація 3. Під час проведення аудиторської перевірки один із працівників клієнта, натякав аудиторів про факти шахрайства на підприємстві; інший скаржився аудиторів з тієї самої причини.

Чи може аудитор ці обставини сприймати як свідчення про можливість того, що фінансові звіти містять суттєві викривлення внаслідок шахрайства?

Завдання 2.2.

Балансова вартість сукупності – 5000000 грн., балансова вартість вибіркової сукупності – 1000 грн., помилка, визначена при вибірці – 4%. Знайти величину перекручування по сукупності.

Завдання 2.3.

За результатами вивчення тесту стану внутрішнього контролю і системи обліку запасів (табл. 1.3) визначити:

- 1) рівень організації систему обліку і стану внутрішнього контролю за кожним пунктом (високий, вище середнього, середній, нижче середнього, низький).
- 2) висновки, рекомендації замовнику та подальші дії аудитора.

Таблиця 1.3 – Тести перевірки стану внутрішнього контролю і бухгалтерського обліку запасів

№ з/п	Зміст питання або об'єкт дослідження	Зміст відповіді (результат перевірки)	Рівень контролю	Висновок аудитора
Внутрішній контроль				
1.	Хто здійснює функції контролю збереження та використання запасів?	Інвентаризаційна комісія, яка створюється згідно з наказом керівника		
2.	Чи проводяться інвентаризації запасів, кола та як часто	Проводяться тільки наприкінці року інвентаризаційною комісією		
3.	Який порядок санкціонування операцій з руху запасів?	Мають місце факти несанкціонованого переміщення запасів		

Продовження таблиці 1.3

4.	Чи проводяться перевірки повноти і своєчасності оприбуткування запасів?	Вибірково по первинних документах		
5.	Чи здійснюється контроль за обґрунтованістю норм витрачання матеріалів на виробництво?	Дотримання норм не контролюється		
6.	Чи визначаються особи, винні у пошкодженні запасів, у перевитрачанні сировини та матеріалів?	Не виявляються через відсутність систематичного фактичного контролю		
7.	Чи перевіряється законність і доцільність витрачання запасів?	Тільки при їх реалізації		
8.	Чи зіставляються первинні дані про витрачання запасів з даними звітів про їх рух?	Тільки у виняткових випадках за дорученням керівника		
9.	Чи проводяться інвентаризації запасів, кола та як часто	Проводяться тільки наприкінці року інвентаризаційною комісією		
Система бухгалтерського обліку				
10.	Чи здійснено класифікацію запасів на відповідні групи?	Ні		
11.	Чи обрані методи оцінки та обліку на рахунках запасів в обліковій політиці?	Методи оцінки обрані, але не відповідають тим, що фактично використовуються		
12.	Чи розроблені схеми відображення на рахунках руху запасів?	Визначено тільки робочий план рахунків, схем немає		
13.	Чи організовано ефективний аналітичний облік запасів, чи ведуться картки складського обліку запасів?	Аналітичний облік здійснюється по виробничих запасах та МШП		
14.	Чи дотримується графік документообороту по обліку руху запасів?	Звіти про рух запасів здаються в бухгалтерію часто із запізненням до 2-х місяців		
15.	Чи виділяється ПДВ окремим рядком в \сіх розрахунково-платіжних документах?	Іноді в документах не виділяється ПДВ, але на відповідному рахунку відображається		
16.	З якою періодичністю звіряються дані аналітичного і синтетичного обліку запасів? (та ін.)	Тільки наприкінці року		

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3.

Планування аудиту. Аудиторські докази та робочі документи аудитора.

Питання для обговорення:

1. Що є метою планування?
2. Визначити місце планування в організаційних етапах аудиту.
3. Вимоги до складання та структура загального плану та програми аудиту.
4. Що таке аудиторські докази?
5. Як саме одержують аудиторські докази?
6. Що є критеріями кількості аудиторських доказів?
7. За якими ознаками класифікують робочі документи аудитора?
8. Як необхідно зберігати робочі та підсумкові документи аудитора?

Рекомендовані джерела: 2, 3, 4, 5, 6, 10, 12, 13, 17.

Завдання 3.1.

1. Проаналізуйте ситуацію.
2. Визначте невідповідності нормативним актам.
3. Сформулюйте суть невідповідностей.

Ситуація 1. Страхова компанія запропонувала аудиторській фірмі стати її аудитором. Однак серед персоналу цієї фірми немає фахівців зі страхової діяльності. Чи може фірма прийняти цю пропозицію?

Ситуація 2. Головний аудитор доручив асистенту скласти список документів, які необхідно запросити в клієнта для перевірки. Побойуючись нарікань про некомпетентність, асистент аудитора склав чималенький перелік документів за принципом: чим більше, тим краще, незважаючи на їх доречність та достовірність. Чи впливає кількість отриманих документів на достатність та відповідність аудиторських доказів?

Ситуація 3. Під час проведення аудиту аудитор без попередження відвідав підрозділ клієнта, де проводилася інвентаризація, і спостерігав за її процесом. На наступний день він узяв участь у раптовому підрахунку грошових коштів у касі підприємства.

Чи можна вважати ці дії аудиторськими процедурами? Чи отримана інформація може бути використана як аудиторський доказ?

Ситуація 4. У додаток до запиту про письмове підтвердження до основних постачальників клієнта щодо стану розрахунків аудитор усно звернувся з запитом про підтвердження. Чи не порушив аудитор етичних вимог під час збору аудиторських доказів? Чи отримана інформація може бути використана як аудиторський доказ?

Ситуація 5. Головний аудитор обговорює з іншими аудиторами, які проводять перевірку дочірніх підприємств клієнта, обсягів роботи, процедур аудиту, ознак шахрайства тощо. Чи доречні такі дії? Які наслідки вони можуть мати?

Ситуація 6. Аудитор здійснив пошук додаткових аудиторських доказів поза межами суб'єкта господарювання, що проходить аудиторську перевірку. Крім того, використав комп'ютерні методи перевірки, в тому числі тестування генерованих комп'ютером усіх записів та операцій. Яка мета таких аудиторських процедур? Чи є вони відповідними та доречними?

Завдання 3.2.

Вказати які джерела інформації та методичні прийоми контролю необхідно застосувати аудитору для виконання завдання програми аудиту щодо перевірки ведення касової книги та відповідності даних аналітичного обліку готівкових грошових коштів даним синтетичного обліку.

Завдання 3.3.

Є документи, отримані з наступних джерел:

- 1) від третіх осіб;
- 2) від клієнтів на підставі зовнішніх даних;
- 3) від клієнтів на підставі внутрішніх даних;
- 4) зібрані самим аудитором на підставі бухгалтерських записів фірми клієнта.

Оцінити дані докази з погляду їх надійності.

Завдання 3.4.

Дана бухгалтерська, економічна і юридична документація фірми – клієнта

Необхідно:

I. Встановити які відомості необхідно отримати аудиторів для складання плану перевірки

II. Визначити, за допомогою яких процедур слід планувати проведення перевірки (загальний підхід).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4.

Аудит фінансової звітності. Аудиторський висновок та інші підсумкові документи. Внутрішній аудит: його сутність, об'єкти і суб'єкти.

Питання для обговорення:

1. Назвіть основні елементи програм аудиту за окремими напрямками перевірки фінансової звітності.
2. Які методи економічного і фінансового аналізу застосовуються в аудиті?
3. Охарактеризуйте структуру аудиторського висновку.
4. Які види висновків складаються та які відмінності між ними?
5. За яких обставин аудитор може відмовитися від видачі аудиторського висновку?
6. Яка різниця між висновком і звітом аудитора?
7. Назвіть види внутрішнього контролю.
8. Які основні елементи передбачає структура внутрішнього аудиту на підприємстві?
9. Ким забезпечується планування роботи внутрішнього аудитора?
10. Що є складовими програми проведення аудиторської перевірки?

Рекомендовані джерела: 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10-15.

Завдання 4.1.

1. Проаналізуйте ситуацію.
2. Визначте невідповідності нормативним актам.
3. Сформулюйте суть невідповідностей.

Ситуація 1. Проводячи аналіз окремих рахунків бухгалтерського балансу, аудитор з'ясував, що торговельне підприємство здійснює нарахування резерву на повернення покупцями проданих товарів. Сума створеного резерву на поча-

ток і кінець звітної періоду залишається незмінною. Аудитор зробив запит про надання йому для перевірки фінансових звітів минулих років, перевірені попереднім аудитором, на що отримав відмову керівника підприємства.

Ситуація 2. Отримавши від суб'єкта господарювання підтвердження деяких важливих умов угод та господарських договорів щодо поставок товарів, аудитор з'ясував, що в них відсутні або недостатньо аргументовано висвітлені питання: приймання товарів, умов поставок та оплати, право повернення товару, гарантована кількість поставки товару, положення щодо відмови або відшкодування збитків. Чи впливають на достовірність обліку самі ці умови і угоди? Чи можуть вони призвести до викривлення показників фінансової звітності?

Ситуація 3. На підприємстві протягом звітної року застосовувалися незвичні умови та положення операцій продажу та поставок. Для отримання аудиторських доказів щодо їх впливу на фінансову інформацію, аудитор провів опитування персоналу, який займається збутом та маркетингом, юриста господарюючого суб'єкта.

Чи достатньо цих аудиторських процедур? Якщо ні, то які процедури будуть доречними в цьому випадку?

Ситуація 4. Щоб мінімізувати ризик маніпуляції з запасами та відображення їхніх залишків у фінансовій звітності, аудитор організовує проведення їх інвентаризації.

У який період найдоречніше проводити інвентаризацію:

- у період між річною інвентаризацією, проведеною клієнтом, та кінцем звітної періоду?
- на початку наступного звітної періоду?
- до початку річної інвентаризації, яку проводить суб'єкт господарювання?

Завдання 4.2.

1. Оцініть наведені ситуації.
2. Визначте, який вид аудиторського висновку можна скласти за їхніми наслідками.
3. Визначте вплив обставин, виявлених аудитором у ході перевірки, на зміст аудиторського висновку.

Ситуація 1. У ході перевірки мало місце суттєве обмеження її обсягу, в результаті чого аудитор не отримав необхідних доказів. Крім того, проти підприємства порушено судову справу з приводу невиконання договірних зобов'язань перед постачальником. Розмір компенсації збитків за позовом може суттєво вплинути на фінансовий стан клієнта.

Ситуація 2. У ході аудиту виявлено розбіжності між окремими положеннями облікової політики підприємства АВС та загальноприйнятими принципами обліку в Україні. Внутрішньою зустрічною перевіркою встановлено розбіжності між показниками журналів-ордерів та Головної книги.

Ситуація 3. На підставі договору проведено аудит на фірмі «Онікс» за минулий рік. Метою аудиту є визначення достовірності ведення обліку товарних запасів і основних засобів. Програма аудиту містить такі пункти: 1) перевірка обліку руху товарів на складах; 2) перевірка повноти оприбуткування основних засо-

бів; 3) перевірка обґрунтованості списання товарних втрат; 4) перевірка відображення ліквідації основних засобів; 5) перевірка правильності розрахунку амортизаційних відрахувань основних засобів; 6) перевірка обліку ремонтів.

Завдання 4.3.

1. Проаналізуйте ситуацію.
2. Визначте невідповідності нормативним актам.
3. Сформулюйте суть невідповідностей.

Після завершення аудиту ВАТ «Легмаш» і передачі керівництву товариства аудиторського висновку аудитор довідався про події, які мали місце на дату складання аудиторського висновку, а саме: продаж 70% основних засобів, що були відображені в складі необоротних активів клієнта. Аудитор повідомив вищому управлінському персоналу акціонерного товариства про те, що він дасть новий висновок. Чи правомірні дії аудитора?

Завдання 4.4.

1. Проаналізуйте ситуацію.
2. Визначте міру та вид відповідальності аудитора

Аудиторська фірма “Екон ” 25.03.20XX р. видала безумовно-позитивний висновок товариству “Сервісцентр” за підсумками минулого року. Аудитори отримали достатні та відповідні докази щодо фінансової інформації, але була суттєва невизначеність щодо безперервності діяльності товариства, про яку аудитори не склали пояснюючого параграфа до аудиторського висновку. На підставі цього висновку товариство отримало кредит на придбання устаткування в сумі 2000000 грн. У вересні поточного року проти товариства “Сервісцентр” порушено справу про банкрутство. Аудит достовірності ліквідаційного балансу, проведений іншим аудитором, виявив ознаки кризового фінансового стану клієнта на момент отримання ним кредиту.

Завдання 4.5.

1. Проаналізуйте ситуацію.
2. Визначте доцільність застосування певного типу організаційної структури служби внутрішнього аудиту для даного підприємства.
3. Сформулюйте суть невідповідностей.

Ситуація 1. В акціонерному товаристві відкритого типу, яке має складну організаційну структуру (п'ять дочірніх підприємств, закордонне представництво), застосовується комбінована організаційна структура служби внутрішнього аудиту, а саме - окремим службам управління передана частина прав і функціональних обов'язків внутрішніх аудиторів.

Чи доцільне застосування такого типу організації і забезпечення внутрішнього контролю в акціонерному товаристві?

Ситуація 2. На виробничому підприємстві внутрішніми аудиторами необхідно здійснити погоджені процедури (аудит на відповідність) щодо контролю формування собівартості готової продукції та послуг.

Які аудиторські процедури та методичні прийоми необхідно включити до плану аудиторської перевірки?

ЗАВДАННЯ, ЩО ПРИЗНАЧЕНІ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ТЕМА 1. СУТЬ І ПРЕДМЕТ АУДИТУ

Завдання 1.1

Розглянути критерії, що зумовлюють проведення обов'язкового аудиту згідно з Законом України «Про аудиторську діяльність». Результати оформити у вигляді таблиці (табл. 1.1).

Таблиця 1.6 – Об'єкти обов'язкового аудиту в Україні

Критерій	Об'єкти аудиту

Завдання 1.2

Дослідити кожне з наведених нижче понять і встановити ознаки, які характеризують його як «об'єкт аудиту». Завдання виконати у такій послідовності (рис. 1.1.):

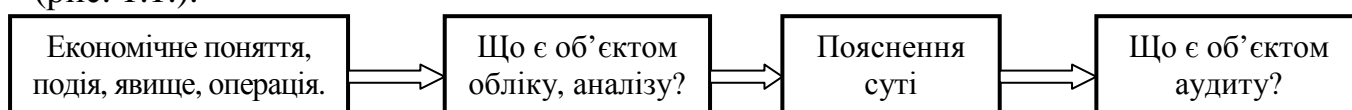

Рис. 1.1 – Послідовність виявлення окремих ознак поняття «об'єкт аудиту»

Вихідні дані:

- _____ вибуття основних засобів (з групи «Транспортні засоби»);
- _____ виявлення результатів від реалізації продукції;
- _____ зміни в статуті засновників;
- _____ фінансово господарська діяльність приватного підприємства;
- _____ надходження виручки від реалізації продукції;
- _____ собівартість продукції швейної фабрики;
- _____ випуск цінних паперів;
- _____ виявлення на складі нестачі мінеральних добрив;
- _____ операції на поточному рахунку в банку акціонерного товариства;
- _____ сплата податків в бюджет;
- _____ дотримання трудового законодавства;
- _____ перевірка забезпеченості підприємства твердим паливом;
- _____ звіт ф. №2 «Звіт про фінансові результати»;
- _____ оцінка якості роботи бухгалтерії;
- _____ аналіз перспективної фінансової інформації;
- _____ аналіз бізнес-плану;
- _____ виявлені факти підробки та фальсифікації документів у матеріальному відділі;
- _____ аналіз рішень, наказів за матеріалами ревізій;
- _____ листки обліку простоїв, акти на списання ТМЦ, документи на приватизацію майна;
- _____ розробка заходів щодо попередження розкрадання ТМЦ;
- _____ неповне відображення записів у Головній книзі;
- _____ зіпсований при виписуванні грошовий чек;
- _____ виявлення помилки у виписці банку;
- _____ нарахування амортизації по законсервованому будівництву.

Рекомендовані джерела: 2, 3, 4, 5,6,7,10,11.

ТЕМА 2. РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Завдання 2.1

Охарактеризувати області регулювання аудиту (табл. 2.1)

Таблиця 2.1 – Система регулювання аудиторської діяльності в Україні

<i>Рівні та органи регулювання</i>	<i>Області регулювання</i>
Державне регулювання: Верховна Рада Кабінет Міністрів України Президент України Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку Державна комісія з регулювання ринку фінансових послуг Фонд державного майна Національний банк України	
Професійне регулювання: Аудиторська палата України Спілка аудиторів України	
Внутрішнє регулювання: Аудиторська фірма	

Завдання 2.1

Визначити, в якій ситуації аудитор дотримався відповідних етичних норм, а в яких - ні

Вихідні дані. У ході аудиту при підтвердженні достовірності залишку виробничих запасів (рядок 100 ф.1 «Баланс») аудитор встановив нестачу лакофарбових матеріалів на суму 600 грн. Матеріально відповідальна особа - Сидоренко І.В.

Ситуація 1. Про виявлену нестачу аудитор не повідомив керівництво підприємства-замовника з причини родинних стосунків з Сидоренком І.В.

Ситуація 2. Про виявлену нестачу аудитор повідомив бухгалтера підприємства з обліку заробітної плати та порадив списати нестачу за рахунок заробітної плати Сидоренко І.В.

Ситуація 3. Про виявлену нестачу аудитор повідомив керівництво підприємства-замовника та зробив відповідні записи та розрахунки в аудиторському звіті.

 Рекомендовані джерела: 2, 3, 4, 5,6,7,10,11.

ТЕМА 3. МЕТОДИ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА КРИТЕРІЇ ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ

Завдання 3.1

Розглянути наведені ситуації та визначити, за допомогою якого методу аудиту можна встановити факт порушення.

Ситуація 1. Паливно-мастильні матеріали, що надійшли від постачальника, не оприбутковані в обліку.

Ситуація 2. Відображена фіктивна сума авансу постачальнику.

Ситуація 3. Показники рентабельності підприємства набагато нижчі, ніж середній показник по галузі.

Ситуація 4. У всіх видаткових касових ордерах відсутнє санкціонування видачі готівки керівником.

Ситуація 5. У розрахунково-платіжній відомості неправильно визначено суму утримань податку з доходів фізичних осіб.

Ситуація 6. Придбаний малоцінний необоротний актив відображений у складі основних засобів.

Ситуація 7. В акті на списання матеріальних цінностей завищено витрати фарби на малярні роботи.

 Рекомендовані джерела: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 13, 15.

ТЕМА 4. АУДИТОРСЬКИЙ РИЗИК І ОЦІНЮВАННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

Завдання 4.1

Виконати тест, проставивши відповідні позначки напроти наведених нижче тверджень (так - „+”, ні - „-”):

Відповідь	№ пп.	Твердження
	1.	Бухгалтерський контроль - це заходи, спрямовані на збереження активів, пасивів тощо.
	2.	Процедури контролю - це: санкціонування; розподіл прав і обов'язків; документування.
	3.	Призначення переведення та звільнення МВО - право виключно керівника.
	4.	Головний бухгалтер, на відміну від керівника, не несе відповідальності за дотримання єдиних методологічних засад обліку.
	5.	При звільненні з посади головного бухгалтера останній передає новому головному бухгалтеру лише ключі від кабінету і сейфа.
	6.	Чи є різниця між адміністративним і бухгалтерським контролем?
	7.	Підприємство зобов'язане дотримуватися прийнятої облікової політики протягом року
	8.	Чи обов'язково повинен бути складений документ про здійснену господарську операцію?
	9.	Чи може касир одноосібно санкціонувати видачу готівки?
	10.	Чи обов'язкове проведення щоквартальної інвентаризації?

 Рекомендовані джерела: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 17.

ТЕМА 5. ПЛАНУВАННЯ АУДИТУ

Завдання 5.1

Проаналізувати наступну ситуацію.

28 лютого поточного року в аудиторську фірму зателефонував представник одного публічного акціонерного товариства (надалі – ПАТ), який висловив бажання дізнатися про умови, на яких Ваша фірма здійснить аудиторську перевірку фінансової звітності за минулий рік великого підприємства, а саме: про вартість послуг і термін проведення перевірки.

Для погодження умов прийняття завдання Ви запропонували організувати зустріч керівництва Вашої фірми та потенційного клієнта. У відповідь Ви отримали відмову від проведення зустрічі між керівниками, оскільки керівництво ПАТ має дуже напружений графік роботи і не має можливості зустрітися з аудитором.

Представник ПАТ порадив Вам ознайомитися з інформацією про діяльність ПАТ на його сайті, на якому також є фінансова звітність ПАТ за останні три роки й

надіслати в триденний термін за вказаною на цьому сайті електронною адресою пропозиції аудиторської фірми щодо умов здійснення аудиторської перевірки.

Про цю телефонну розмову Ви доповіли керівнику аудиторської фірми та отримали від нього доручення зібрати необхідну інформацію для оцінювання потенційного клієнта й визначення доцільності прийняття завдання з аудиту.

Враховуючи обмеження в часі для розробки пропозицій і скориставшись порадою представника ПАТ, Ви ознайомились із сайтом ПАТ та отримали з нього наступну інформацію:

- дохід (виручка) від реалізації продукції за минулий рік склав 1,25 млрд. грн., а чистий прибуток – 60 млн. грн. (за позаминулий рік відповідні показники становили 1,12 млрд. та 80 млн. грн.);
- у фінансовій звітності ПАТ примітки до річної фінансової звітності наведені лише за типовою ф. 5 «Примітки до річної фінансової звітності»;
- попереднім аудитором ПАТ була аудиторська фірма з «великої» четвірки;
- у минулому році ПАТ започаткувало новий бізнес в телекомунікаційній галузі;
- загальні збори акціонерів планується провести 22 квітня поточного року;
- серед акціонерів ПАТ, що володіють більше як 5 % акцій, батько керівника Вашої аудиторської фірми (він володіє 6,1 % акцій).

Виходячи з інформації, наведеної в п. 1 - 6 цього ситуаційного завдання, Вам потрібно описати свої професійні судження, які допоможуть керівнику аудиторської фірми визначитися з питання доцільності (чи недоцільності) прийняття завдання з аудиту фінансової звітності ПАТ.

Завдання 5.2

Ви є відповідальною особою за розробку політики і процедур щодо прийняття та збереження клієнтів в аудиторській фірмі, в складі якої працює п'ять сертифікованих аудиторів. Керівник аудиторської фірми доручив Вам пояснити асистентам важливість для аудитора отримання знань про бізнес клієнтів.

Вказати з посиланням на відповідні Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: для яких питань аудиторської перевірки важливим є знання бізнесу клієнта та які попередні відомості про клієнта повинен одержати аудитор перед прийняттям завдання. Розглядаючи питання про прийняття завдання з аудиту, навести приклади джерел інформації, з яких аудитор може одержати відомості про галузь та суб'єкта господарювання, описати процедури для оцінювання потенційних клієнтів.

 Рекомендовані джерела: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 17.

ТЕМА 6. АУДИТОРСЬКІ ДОКАЗИ ТА РОБОЧІ ДОКУМЕНТИ АУДИТОРА

Завдання 6.1

Вказати, якими письмовими доказами може бути підтверджена або спростована зібрана аудитором інформація в ході аудиту ТОВ (табл. 6.1). Охарактеризувати методи збору доказів.

Аналіз інформації, зібраної в ході аудиту ТОВ «Мрія»

№ зп.	Інформація	Письмові докази	Методи збору
1.	Відсутність наказів на відрядження працівників		
2.	Видача готівки в підзвіт особам, що не відзвітували за раніше одержаними авансами		
3.	Видача грошових сум з каси в підзвіт особам, що не є працівниками підприємства		
4.	Недотримання встановлених норм витрат на відрядження		
5.	Віднесення сум податку на додану вартість на первісну вартість придбаних матеріальних цінностей		
6.	Некоректне складання кореспонденції за операціями з оприбуткування основних		
7.	Неправильне виведення залишків цінностей на кінець звітного періоду у складі ТМЦ		
8.	Торгівля ветеринарними препаратами за відсутності ліцензії		
9.	Виплати з каси за роботу, яка фактично не виконувалася		
10.	Необґрунтоване віднесення сум ПДВ на податковий кредит		

Завдання 6.2

Існує кілька груп даних, що свідчать про правильність облікових показників:

- журнали і первинні документи по рахунку 23 «Виробництво»;
- журнали і первинні документи по рахунку 26 «Готова продукція»;
- інвентаризаційні описи обсягів незавершеного виробництва, що складені при фактичному огляді;
- докази, що отримані за результатами проведеної на підприємстві інвентаризації, при проведенні якої Ви були присутні як аудитор.

Пояснити своєму асистенту ступінь надійності наведених доказів. Розмістити їх за важливістю.

Завдання 6.3

При проведенні аудиту на підприємстві аудитором були отримані такі докази:

- аналіз фактичних витрат, що підготовлений працівником підприємства;
- виписка з Установчого договору, що підтверджує внесок учасників до статутного капіталу;
- акт інвентаризації запасів за результатами проведеної інвентаризації за участю аудитора;
- письмове підтвердження, отримане з обслуговуючої установи банку про залишок грошових коштів на дату запиту;
- звіт експерта про оцінку майна підприємства, що планується реалізувати третім особам.

Розподілити докази за рівнем їх надійності, починаючи з найвищого.

 Рекомендовані джерела: 2, 3, 4, 5,6,7,10,13,15,17.

ТЕМА 7. АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Завдання 7.1

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Визначити, які порушення виявлені аудитором і вказати можливі наслідки.

2. Назвати, положення яких нормативних документів порушено.

3. Навести корективи, які аудитор може запропонувати, внести в первинні документи або звітність.

Умова завдання: У процесі аудиторської перевірки аудитор досліджував дані Головної книги ТОВ "Старт" й дані статей Балансу: залишки на рахунках у Головній книзі станом на 01.01.200_ р. (див. табл. 7.1) й дані статей Балансу на початок періоду (див. табл. 7.2).

Таблиця 7.1 – Залишки на рахунках у Головній книзі ТОВ "Старт" станом на 01.01.200_ р.

Код субрахунку	Назва рахунку	Сальдо рахунку, грн.	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
103	Будинки та споруди	2856418	
104	Машини й обладнання	846516	
105	Транспортні засоби	11544	
106	Інструменти, прилади та інвентар	5618	
112	Малоцінні необоротні матеріальні активи	4113	
125	Авторські й суміжні з ними права	1048	
1311	Знос		1502518
1312	Знос машин та обладнання		441111
1313	Знос транспортних засобів		2110
1314	Знос інструментів, пристроїв та інвентарю		774
132	Знос інших необоротних матеріальних активів		1118
133	Знос нематеріальних активів		645
142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам	6516	
151	Капітальне будівництво	8610	
152	Придбання (виготовлення) основних засобів	2300	
17	Відстрочені податкові активи	845	
201	Сировина й матеріали	158316	
203	Паливо	24 518	
207	Запасні частини	8619	
209	Інші матеріали	681	
22	Малоцінні й швидкозношувані предмети	912	
23	Виробництво	4613	
26	Готова продукція	418516	
281	Товари на складі	5482	
301	Каса в національній валюті	500	
311	Поточні рахунки в національній валюті	4152	
331	Грошові документи в національній валюті	482	
341	Короткострокові векселі, одержані в національній валюті	3000	
361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	118 523	
371	Розрахунки за виданими авансами	8613	
372	Розрахунки з підзвітними особами	1512	1214.
373	Розрахунки за нарахованими доходами	518	
38	Резерв сумнівних боргів		1233
39	Витрати майбутніх періодів	300	
40	Статутний капітал		1331400
421	Емісійний дохід		4512

Продовження табл. 7.1

423	Дооцінка активів		824687
424	Безоплатно одержані необоротні активи		2000
43	Резервний капітал		8795
441	Прибуток нерозподілений		23440
451	Вилучені акції	6000	
46	Неоплачений капітал	3118	
471	Забезпечення виплат відпусток		9619
501	Довгострокові кредити банків у національній валюті		19 000
55	Інші довгострокові зобов'язання		1000
611	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті		1500
631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками		144 568
6411	Розрахунки з ПДВ		8664
6412	Розрахунки з податку на прибуток		6948
6413	Розрахунки за внесками до інноваційного фонду		1983
643	Податкові зобов'язання	692	
644	Податковий кредит		1235
651	За пенсійним забезпеченням		10612
652	За соціальним страхуванням		3418
653	За страхуванням на випадок безробіття		5841
661	Розрахунки за заробітною платою		124 546
662	Розрахунки з депонентами		5897
671	Розрахунки за нарахованими дивідендами		2386
681	Розрахунки за авансами одержаними		5314
701	Дохід від реалізації готової продукції		100 654
702	Дохід від реалізації товарів		6518
712	Дохід від реалізації інших оборотних активів		1115
716	Відшкодування раніше списаних активів		540
717	Дохід від списання кредиторської заборгованості		1203
731	Дивіденди одержані		518
901	Собівартість реалізованої готової продукції	60 518	
902	Собівартість реалізованих товарів	5439	
92	Адміністративні витрати	20634	
93	Витрати на збут	2314	
943	Собівартість реалізованих виробничих запасів	918	
981	Податок на прибуток від звичайної діяльності	6218	

Таблиця 13.2 - Статті балансу ТОВ "Старт" станом на 01.01.200_р

Актив		Пасив	
Код рядка	Сума, тис. грн.	Код рядка	Сума, тис. грн.
010	1773,6	300	1331,4
011	3720,1	320	1,4
012	1946,5	330	826,7
020	10,9	340	8,8
030	0,4	350	23,4
031	1,1	360	(6,0)
032	0,7	380	2185,7
040	6,5	400	9,6
060	0,9	430	9,6
070	3,0	440	19,0
080	1795,3	450	1,0
100	1970,7	480	20,0
130	424,0	510	1,5
150	3,0	530	149,9
160	125,9	550	178,1
161	127,1	570	19,9
162	1,2	580	130,4
210	0,8	610	2,4
230	5,1	620	322,2
260	75605	630	14,5

Рекомендовані джерела: 2, 3, 4, 5, 6, 7.

ТЕМА 8. АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК ТА ІНШІ ПІДСУМКОВІ ДОКУМЕНТИ

Завдання 8.1

Оцінити наведені ситуації та вказати, який вид аудиторського висновку може бути складено за їх наслідками.

Ситуація 1. Річна фінансова звітність підприємства складена відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність». Аудитор зібрав достатню кількість доказів та отримав усі необхідні пояснення від керівництва та персоналу підприємства. Аудитор може підтвердити можливість подальшого функціонування підприємства. При складанні звітності враховано вплив подальших подій після дати балансу.

Ситуація 2. Аудитору, що проводив перевірку у стислі строки, не було надано всієї необхідної інформації та відповідних пояснень керівництва, що значно обмежило рамки аудиту.

Ситуація 3. У ході аудиту виявлено розбіжності між окремими положеннями облікової політики підприємства-клієнта та загальноприйнятими принципами обліку. Внутрішньою зустрічною перевіркою також виявлено розбіжності між показниками журналів - ордерів, Головної книги та Балансу підприємства.

Ситуація 4. На думку аудитора, фінансова звітність не відповідає встановленим вимогам, не є достовірною і об'єктивною, показники її суттєво перекручені.

Ситуація 5. У ході перевірки мало місце суттєве обмеження її обсягу, в результаті чого аудитор не отримав необхідних доказів. Крім того, у минулому

місяці поточного року аудитор обіймав посаду голови ради директорів підприємства, що перевіряється.

Завдання 8.2.

Визначити вплив обставин, виявлених аудитором у ході перевірки на зміст аудиторського висновку. Пов'язати поняття з їх визначеннями.

Обмеження	Обставини, виявлені аудитором
Негативний висновок	Проти підприємства-клієнта порушено судову справу з приводу невиконання договірних зобов'язань перед постачальником. Розмір компенсації збитків за позовом може суттєво вплинути на фінансовий стан клієнта.
Незгода, крім (за винятком)...	На підприємстві завершується термін дії довгострокових будівельних контрактів, що є збитковими. Фактичний розмір збитків на момент аудиту визначити неможливо, оскільки діють чинники (підвищення продуктивності праці), що можуть значно зменшити їх суму.
Невизначеність (відмова від висновку)	Неплатоспроможний філіал підприємства ліквідується. Резерви для покриття заборгованості філіалів материнським підприємством не були забезпечені.
Непевненість (підлягає коригуванню у зв'язку з...)	Звітність ВАТ не об'єктивно відображає його фінансовий стан на 31.12.__ р., оскільки неправильно обчислений розмір податкового зобов'язання

Завдання 8.3

Здійснити аналіз і дати критичну оцінку тексту аудиторського висновку.

Вихідні дані:

(фрагмент аудиторського висновку)

...Нами було перевірено фінансову звітність ПАТ «Калина» від статті 010 до статті 640 відповідно до аудиторських стандартів. На нашу думку, фінансова звітність правдиво та об'єктивно відображує фінансовий стан підприємства на 31.12.20р., розмір прибутку та напрями його використання і складена відповідно до Закону України «Про аудиторську діяльність»...

 Рекомендовані джерела: 2, 3, 4, 5, 6, 7.

ТЕМА 9. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Завдання 9.1.

Здійснити класифікацію подальших подій за характером викликаних змін у річному звіті підприємства. Результати оформити у вигляді таблиці (табл. 9.1).

Таблиця 9.1 – Події після дати балансу

№ пп.	Подія	Вид події
1.	Злиття підприємств	
2.	Банкрутство єдиного постачальника сировини	
3.	Арешт поточних рахунків підприємства	
4.	Створення розгалуженої мережі філій	
5.	Розірвання договору з покупцем, обсяг торгівельних операцій з яким складає близько 70%	
6.	Пожежа, що призвела до втрати 10% майна підприємства	
7.	Завищення балансової вартості виробничих запасів на 200000 грн.	
8.	Продаж 70% основних засобів, що були відображені у складі необоротних активів	
9.	Додаткова емісія акцій	
10.	Визнання дебіторської заборгованості в сумі 120000 грн. безнадійною	

ТЕМА 11. АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ, ЇХ ОБ'ЄКТИ І ВИДИ

Завдання 11.1

Пов'язати окремі складові аудиторської діяльності з їх характеристиками.

1. _____ перевірка статей балансу;
2. _____ встановлення достовірності показників річної фінансової звітності;
3. _____ аналіз системи обліку і внутрішнього контролю;
4. _____ вивчення бухгалтерської і оперативної інформації за окремими статтями витрат;
5. _____ вивчення економічності і ефективності управлінських рішень на різних рівнях господарювання;
6. _____ оцінка якості інформації;
7. _____ проведення аудиту на підприємстві за рішенням суду;
8. _____ незалежна перевірка платіжно-розрахункової документації, податкових розрахунків;
9. _____ відновлення і здійснення бухгалтерського обліку;
10. _____ Складання декларації про доходи і бухгалтерської звітності;
11. _____ аудит згідно з договором, з метою об'єктивної оцінки достовірності бухгалтерського обліку;
12. _____ розробка рекомендацій щодо поліпшення фінансової стратегії організації і підвищення ефективності її господарювання;
13. _____ оцінка діяльності підприємства згідно з вимогами законодавчих актів та нормативних документів;
14. _____ перевірка достовірності фінансової звітності інвестиційних фондів;

 Рекомендовані джерела: 2, 3, 4, 5, 6, 7.

ТЕМА 12. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ: ЙОГО СУТНІСТЬ, ОБ'ЄКТИ І СУБ'ЄКТИ

Завдання 12.1

За наведеною організаційною моделлю внутрішнього аудиту (табл. 12.1) проаналізувати об'єкти, інформаційне забезпечення та методичні прийоми проведення. Охарактеризувати можливі помилки та порушення у ході аудиту зазначених об'єктів.

Таблиця 12.1 – Організаційна модель внутрішнього аудиту

Об'єкти внутрішнього аудиту	Джерела інформації	Методичні прийоми і способи аудиту
Майнові ресурси (основні засоби, МШП, сировина, матеріали, товари тощо)	Законодавчі акти	Суцільні перевірки
Касові, банківські операції (звіти касира, виписки банку)	Нормативні документи з обліку і аудиту	Вибіркові перевірки при аудиторському тестуванні
Праця і заробітна плата	Первинні й зведені документи	Інвентаризація
Розрахунки з постачальниками, покупцями та іншими дебіторами, кредиторами	Регістри бухгалтерського обліку	Лабораторний аналіз і експертні перевірки
Власний капітал (статутний, пайовий, резервний, додатковий тощо)	Баланси і фінансові звіти	Економіко-математичне моделювання

Продовження табл. 12.1

Витрати	Засновницькі документи (статут, протоколи зборів засновників, свідоцтво, ліцензія)	Методи порівняльного аналізу
Фінансові результати	Акти перевірок (довідки, висновки) податкової адміністрації, банку, державних фондів тощо	Технологічний і хіміко-технологічний контроль; перевірка якості товарів; оформлення результатів перевірки і їх реалізація (групувальні відомості, акти обстежень тощо)

Завдання 12.2

Визначити, чи правильними є наступні твердження:

1. внутрішній аудит організаційно призначений обслуговувати інтереси власників підприємства;
2. функції внутрішнього аудиту змінюються незалежно від вимог керівництва підприємства;
3. система внутрішнього контролю призначена обслуговувати інтереси інших користувачів - керівництва підприємства;
4. внутрішній аудит є різновидом підприємницької діяльності;
5. кваліфікація внутрішнього аудитора визначається керівництвом підприємства;
6. вимоги норм чинного законодавства стосовно внутрішнього аудиту економічних суб'єктів мають обов'язковий характер і підлягають неухильному дотриманню;
7. внутрішній аудит може досягнути такого самого рівня незалежності як зовнішній аудит при висловленні незалежної думки щодо фінансової звітності підприємства;
8. внутрішній контроль має ініціативний характер: на розсуд керівництва економічного суб'єкта він може проводитися в поточному (постійному), періодичному чи одноразовому режимі;
9. у ході внутрішнього аудиту товарно-матеріальних цінностей аудитор зобов'язаний відобразити в аудиторському звіті усі виявлені ним порушення та зробити висновки з питання, хто саме здійснив крадіжку за умови її виявлення;
10. проведення внутрішнього аудиту акціонерних товариств, товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю в установлених законодавством випадках є обов'язковим;
11. внутрішній аудит в інтересах власників має в установлених законодавством випадках проводитися ревізійною комісією (ревізором) чи незалежним аудитором.
12. внутрішній аудит є одним із способів контролю за правомірністю та ефективністю діяльності усіх підрозділів підприємства.
13. при проведенні внутрішнього аудиту обов'язковим є планування роботи фахівців;
14. внутрішній аудит здійснюється спеціально створеним на підприємстві підрозділом, який, як правило, підпорядковується у функціональному аспекті Раді директорів, аудиторському комітету або Загальним зборам власників підприємства.

 Рекомендовані джерела: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11.

ТЕМА 13. МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Завдання 13.1

Скласти наказ керівника на проведення внутрішнього управлінського аудиту циклу придбання (постачальницько-заготівельної діяльності). До наказу додати програму аудиторської перевірки. Наведіть перелік основних робочих стандартів внутрішнього аудиту одного із видів необоротних активів – нематеріальних активів підприємства.

Визначити, які обов'язкові документи необхідно додати до звіту внутрішнього аудитора за умови виявлення недоліків у веденні обліку окремих об'єктів.

Використовуючи Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики, охарактеризувати принципи, процедури і рекомендації щодо проведення внутрішнього аудиту.

 Рекомендовані джерела: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11.

ТЕМА 14. РЕАЛІЗАЦІЯ МАТЕРІАЛІВ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Завдання 14.1

Необхідно:

1. Визначити, які обов'язкові документи необхідно додати до звіту внутрішнього аудитора за умови виявлення недоліків у веденні обліку окремих об'єктів.

2. Заповнити табл. 14.1.

Таблиця 14.1 – Стверджувальні документи за виявленими фактами недоліків у веденні обліку окремих об'єктів

№ зп.	Перелік порушень	Стверджуються документами (посилання на облікові реєстри)
1. Касові операції		
1.	Нестача або надлишок готівки в касі	
2.	Порушення або зловживання по касових операціях	
2. Банківські та розрахунково-кредитні операції		
3.	Неправомірне відшкодування підзвітним особам витрат у відрядженні	
4.	Видача наступного авансу на відрядження без повного звітування за попередній	
5.	Використання банківських кредитів не за цільовим призначенням	
6.	Підробки в документах	
3. Збереження запасів		
7.	Нестачі або надлишки сировини, матеріалів, МШП тощо	
8.	Перевитрати сировини, будівельних матеріалів тощо	
9.	Неправильне списання природного убутку	
10.	Неправильне віднесення на собівартість запасів	

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативна база

1. Вимоги до аудиторського висновку, який подається до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку при реєстрації інформації та випуску цінних паперів, а також при поданні регулярної інформації відкритими акціонерними товариствами та підприємствами - емітентами облігацій (крім комерційних банків), затверджені Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 25.01.2001, №5 // Бухгалтерський облік і аудит. - 2001. - №4. - С. 49-50.
2. Господарський кодекс України: Офіційний текст. - К.: Кондор, 2004. - 208с.
3. Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» від 26.01.1993р. № 2939-ХІІ, зі змінами та доповненнями.
4. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.93р. зі змінами і доповненнями.// Відомості Верховної Ради України. - 1993. - №23. - С.224.
5. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про аудиторську діяльність»: Закон України від 14.09.06р. № 140-У.
6. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2006 року: Пер. з англ. - К.: ТОВ «ІАМЦ АУ «СТАТУС», 2006. - 1152 с.
7. Національні нормативи аудиту. Кодекс професійної етики аудиторів України. Аудиторська палата України.// Повний текст національних нормативів аудиту в Україні. Затв. Рішенням Аудиторської палати України №73 від 18.12.98 р. - К.: Основа, - 274с.
8. Положення про реєстр суб'єктів аудиторської діяльності. Затв. Рішенням Аудиторської палати України №176/7 від 26.04.2007 р.//Аудитор України №9(115),2007. - С.7-14

Використані літературні та електронні джерела

9. Адамс Р. Основи аудиту: Пер. с англ. Ариненко Ю.А. и др. - М. : Аудит: Изд. Об - ник «ЮНИТИ», 1995. - 398 с.
10. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підруч. для студ. спеціальності «Облік і аудит» вищих навч. закл. - 3-тє вид., доп. і перероб. - Житомир: Рута, 2005. - 512с.
11. Ватуля І.Д., Канцедаль Н.А., Пономаренко О.Г. **Аудит: Практикум:** Навч. посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 304с.
12. Гордієнко Н.І., Харламова О.В., Карпенко М.Ю. Аудит, організація і методика: Навч. посіб.- Харків.: ХНАМГ, 2007.- 486с
13. Загородній А. Г., Корягін М.В., Єлісєєв А.В., Полякова Л.М. Аудит: теорія і практика: Навч. посібник. - Львів, «Львівська політехніка», 2004. - 453 с.
14. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Основи аудиту: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. – К.: «Каравелла»; Львів: «Новий світ-2000», 2006. – 504 с.
15. Рядська В.В., Петраков Я.В. Аудит практикум. – К.: Центр учбової літератури, 2009. - 464с.
16. Офіційний вісник України. - Режим доступу: <http://www.gdo.kiev.ua>
17. Офіційний вісник веб-сайт АПУ: <http://www.apu.com.ua>

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки
до проведення практичних занять і
виконання самостійної роботи
з дисципліни
«Аудит»

*(для студентів 4 курсу заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного
рівня «бакалавр» галузі знань 0305 – «Економіка і підприємництво»
за напрямом підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» і
слухачів другої вищої освіти спеціальності 7.03050901 «Облік і аудит»)*

Укладач: **Андренко** Олена Анатоліївна

Відповідальний за випуск *Т. А. Пушкар*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *К. А. Алексанян*

Комп'ютерний набір *О. А. Андренко*

План 2012, поз. 581М

Підп. до друку 14.12.2012

Друк на різнографі

Тираж 50 пр.

Формат 60x84 /16

Ум. друк. арк. 1,5

Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.